

Koláž označuje jak techniku, tak výsledné umělecké dílo, ve kterém jsou kousky papíru, fotografií, látek a jiných předmětů uspořádány a nalepeny na podložku. Jedná se o mnohem sofistikovanější proces, než by se na první pohled mohlo zdát. Neznamená jen lepení předmětů na podklad. Vytváří komplexní významotvorné vztahy mezi obrazovou tradicí a obrazovým prostorem. Je vedlejším produktem modernity spojené s masovou produkcí efemérních výrobků na jedno použití: časopisů, pohlednic, plakátů, reklamních letáků apod. Umělci skrze koláž reflektovali svět, který ji stvořil a v němž žili. Základní princip koláže spočívající ve spojování fragmentů reality a jejich reorganizace do nového celku se vždy přizpůsoboval tomu, s jakými formálními a obsahovými intencemi byla tato technika aplikována. Tento její podstatný rys způsobuje, že svého konzumenta vtahuje do utváření nových a nových významů, vždy nejednoznačných a nestálých.

Koláž je obecně považována za výtvarnou techniku, která zásadně změnila uměleckou teorii a praxi ve dvacátém století. Poskytla totiž možnost najít rychleji a přesněji souvislosti mezi některými výtvarnými, literárními a filozofickými fenomény, pro které by se jen obtížně hledal adekvátnější prostředek. Koláž jako arteterapeutická technika patří k jednomu z pilířů arteterapeutické práce v Ateliéru arteterapie PF JU. Je dokladem toho, jak hluboce jsou propojeny dějiny moderního umění s rozvojem kreativních terapií.

Koláž můžeme chápat jako projekční plátno, do něhož autor promítá sám sebe. Představuje velmi intimní zprávu o jeho pocitech, myšlenkách, zkušenostech, postojích, vzpomínkách nebo vztazích. Arteterapeutická práce s koláží může být zdrojem sebepoznání, náhledem na některé nevědomé obsahy, cestou k proměně pohledu na vztahy a minulé zkušenosti, a proto má potenciál přinést úlevu od starostí nebo symptomů.

V roce 2018 vyhlásil kanadský umělecký čtvrtletník Kolaj Magazine první ročník Světového dne koláže. Jeho smyslem je propojovat jednotlivé umělce, skupiny a zájemce o koláž na mezinárodní úrovni a poskytovat jim podporu. Oslavy jsou obvykle spojeny s pořádáním výstav, festivalů a symposií, do nichž se zapojují také české instituce. Všechny tyto iniciativy, včetně aktuální publikace Koláž jako nástroj (arte)terapie a sebepoznání, jednoznačně svědčí o tom, že potenciál koláže dosud nebyl vyčerpán ani v umění, ani v arteterapii.